

Dobrý den pane řediteli Josefe Šorme.

Děkuji za informační zprávy o připravovaném Výročí a moc si vážím Vaší energie, kterou pro školu děláte. Jako absolvent naší milé "Průmky"-jak jsme školu my študáci nazývali, reaguji na Vaši výzvu, abychom přispěli svými vzpomínkami na vše, co souvisí se školou. Tak se se ozývám se svou troškou do mlýna.

Bude to asi takový "Pelmel", protože to letos bude už 57 let od chvíle, kdy jsem maturoval. Budu psát asi bez ladu a skladu, jak mě půjdou myšlenky, jistě něco zapomenu, ale nevádí... Oni to napraví další absolventi, kteří zareagují kladně na Vaši připomínku, aby jsme nedělali ostudu našim bývalým češtinářům.

(Kdyby ale tento můj elaborát posuzoval Oldřich Moravec-nejsem si jist, jak by mě ze slohu a pravopisu oznámkoval. A pokud by to četl některý ze současných češtinářů, tak bych tu známku ani nechtěl vidět...!).

Soukromý i pracovní život každého je většinou nepředvídatelný, ale nakonec Osud to s naším přičiněním zařídí tak, aby byl "Konec dobrý=vše dobré"!

Když jsem končil v 15 letech základní školu, tenkrát to byl JUK, tak mě moc bavila biologie, knížky, příroda atd., ale peněz nebylo doma moc, zájmy/nezájmy, měl jsem nastoupit do učení na sazeče v liberecké Severografii. Ale učitelé na měšťance rodičům doporučovali, abych šel na školu, která souvisí s přírodou, a dopadlo to, přijímačky na ZTŠ v Turnově jsem složil bez problémů, a pak jeden rok dojížděl do Turnova. Měl jsem být agronom/zootechnik....

Prospěch OK, ale cítil jsem, že to není to "pravé-ořechové", co bych měl celý život dělat. A tak po ukončení 1. ročníku jsem díky pochopení svých rodičům přestoupil na VPŠS strojní v Liberci. (Rok finanční ztráty pro rodiče, ale pro mne rok študáckého života navíc-děkuji jim za tu oběť moc, byla to moc dobrá volba, pro ně rok starostí navíc! Pro mne to ztráta nebyla, spíš zisk, protože co jsem se tam naučil a poznal, využívám dodnes!).

V roce 1955 jsem byl ve třídě S1a druhý nejstarší-po Jirkovi Horáčkovi, který byl po vyučení. První a druhý rok studií byl, jak je obvyklé ""prosev"". Někteří odešli z důvodů prospěchových, někteří z důvodů jiných. Bohužel i proto, že se znelíbili některým kantorům kvůli oblékání, delším vlasům, ale také i politické pozadí tam bylo znát! To je minulost, která se nedá už napravit. Když jsem po letech s některými odešlými mluvil, tak mě bylo hořko... Takový je život!

Některé z nich jsem zval na srazy, měli jsme je rádi jako kolegy, většina ale odmítla-nechtěli si jítit staré rány... chápu to! Někdy stačí slovo, nebo ukvapené rozhodnutí a změnit to plány a vysněný běh života je naruby...

No, a teď k těm zážitkům ve škole: Byli jsme směs místních Liberečáků, dojíždějících a těch zdaleka, kteří bydleli na "intru", nebo na "privátě", což byla zvláštní svobodomyslná kasta-těch bylo málo! Mezi ně patřil můj dobrý kamarád Petr Pokorný-prima samorost, měl později privát ve vile naproti průmce, do školy chodil na poslední chvíli v papučích, ale uměl se dobře učit, a hlavně dobře a naplno žít. S ním a dalším spolužákem Petrem Koškem, se kterým jsem celé 4 roky seděl v jedné lavici jsme prožili krásná léta nejen ve školních lavicích, ale i mimo. Co krásných študáckých blbákovin a dobrodružství jsme zažili, to by bylo na román !!!

Nikdy jsem nebyl v ČSM a k tomu mě ani snad nikoho jiného ve škole kupodivu drasticky nenutili, ale na 1. Máje jsme "museli" chodit do průvodů. Měli jsme doporučeno mít jednotně bílé košile, v nich přijít na seřadiště. Taktické bylo přijít co nejpozději, aby nedošlo k přidělení tyče s transparentem nebo vlajkou atd. S tím se nedalo z akce zmizet !!!

Když se průvod na seřadišti dlouho nehýbal, tak jsme my "nezbedníci" nenápadně zahнули směrem na Nerudovo náměstí-a tam byla študácká hospoda "Černý kůň"...Na 1. Máje byla liduprázdná, proto nám číšník ihned přinesl pívko, pak druhé...ajajaj...pak třetí a to bylo už zle !

Zaplatili jsme (pivo bylo za 3.-Kčs) a vyšli do májového teplého dne-průvod byl v nedohlednu, což bylo dobře a my šli vláčným ladným krokem do Lidových Sadů po obrubníku, aby naše stopy nebyly v sinusoidě, ale v přímce, nebo lépe řečeno úsečce, která končila v Lidových Sadech. Tam už optická navigace podle obrubníku nutná nebyla-opojení z nás vyšlo...! Po cestě bylo veselo, dokonce se k nám připojily i dívčiny ze Zdravotní a Hospodářské školy a bylo nám lépe než v průvodu! Sankce žádné nebyly!

Takových hříšných příhod bylo moc, většinou byly proto, že jsme chtěli být "jako dospělí muži" ,ale vlastně to bylo legrační. Například že místo toho, aby jsme si zaplatili školní obědy, tak jsme chodili do bufetu k "Pelantovi" na vlašský salát+rohlík+malé pivo nebo deci vínka, nebo, to už byl vrchol chlapáckého blaha - do vinárny Opera ke krásné vinárnici paní Novákové na 2dcl červeného...

Ale dobrodružství nebyla jen v tom, že jsme někdy zašli do hospůdky. Třeba s Jordanem Šťastným jsme podnikali cyklistické výlety do okolí, Honza Vyskočil zase zorganizoval víkendovou tábornickou výpravu na Malý Ještěd.

Tenkrát většina účastníků jela na Výpřež malým linkovým autobusem Praga RND. (Byl pro asi 20-30 cestujících, max. rychlost 60km/hod., obsah 4500ccm rozvod OHV, max. výkon 44kW/60k při 2000 RPM. Pro srovnání-stejný, nebo i vyšší výkon mají dnes i motocykly o obsahu do 800 ccm!).

Silnice přes Ještěd byla tehdy prašná a kamenitá. Já jediný jel na kole Favorit a pohodlně jsem autobusu do kopce stačil, plně obsazený nejel rychleji než 15 km/hod.

Ze zadního okna na mě mávala nějaká děvčata, tak jsem přišlápnul a chytil se jednou rukou za žebřík, který byl na zádi busu pro nakládání zavazadel na střechu. Vezl jsem se tak téměř až do zatáčky "u studánky" , tam je dnes odbočka ke skokanským můstkům... A to byl malér! Jak uvnitř holky hlučně jásaly a gestikulovaly, tak si řidič všiml ve zpětném zrcátku, že má nezvaný "přívěs", prudce zabrzdil a zastavil. Moje přední pneumatika se zapasovala pod autobus, byl problém jí vytáhnout, ale stihnul jsem to ještě dřív, než šofér došel dozadu. Samozřejmě, že jsem ihned ujel, pak jsem se ale otočil a až na Výpřež musel zase šlapat vlastní silou. To by v dnešní době nebylo možné zažít. (Po silnici přes Ještěd jezdí dnes autobusy do kopce odhaduji i víc než 4x vyšší rychlostí než tehdy-za "pravěku"...).

Zajímavé školní akce byly exkurse na strojírenské výstavy a do továren. (třeba Škodovka Plzeň, Brno MVB...). Pokud s námi jela i naše milá třídní Miloslava Taušová, tak ta technická část byla spojena i s návštěvou nějaké kulturní akce atd. Moc dobře to bylo kombinováno -nejen technika, ale i něco pro Duši!!!

Hodně vzpomínek je na naše kantory.

Nezapomenutelná je paní Miloslava Taušová. Když poprvé na zahájení prvního ročníku přišla krásná štíhlá blondatá dívka za katedru a představila se nám jako naše třídní, tak jsme nevěřili, mysleli jsme, že to je spolustudentka. Byli jsme její první třída! Ale respekt si dokázala udržet, měli jsme jí všichni moc rádi, vydržela s námi až do 3. ročníku, kdy končil dějepis. Nedržela se pouze jen osnov, ale přidávala i zajímavosti navíc, třeba to, jak se historie dějin opakuje a jak lze i odhadnout další vývoj třeba i současných událostí. Na tu dobu, to bylo dost odvážné ! I po skončení školy chodila na naše třídní setkání, škoda, že doplatila na svoje postoje po roce 1968 a pak i na svoji obětavost vůči své rodině, kdy jí při pěší cestě za rodinou srazilo auto... Myslím, že na ní rád vzpomínám nejen já, ale i ostatní spolužáci....

A vzpomínám i na matematika pana Křečka, který měl navíc, než nám průmyslovákům vtluukat do hlavy základní znalosti matematiky, deskriptivy atd. Však později učil na Vysoké škole. S námi musel asi hodně trpět. S krásným citlivým humorem mě jednou poslal od tabule se rčením "Nováku, dávám vám čtyři mínus a běžte si už sednout, aby jste si to ještě nezkazil... !"

Při výkladech deskriptivy u tabule používal zkratky. Když vysvětloval sklápění do rovin, tak připsal místo celé věty "pravá délka" pouze pr. d. A protože nastalo oživení v sále, tak si to uvědomil a za to "d." dopsal "pr.d.él." , no a to byl smích ještě větší, načež zase opravil a pak na tabuli bylo "pr.d.élka"... Nejsem si tím jist, ale možná pan profesor to napsal úmyslně, aby suchý výklad zpestřil?!?!? Škoda, že se ho již na to nemohu zeptat...

Oldřich Moravec, kterého jsme mezi sebou nazývali Oldou, nás učil češtinu a literaturu, nenásilně doporučil, aby jsme odbírali Literární noviny-tam se dalo ledacos číst i mezi řádky, Občas to samé přednášel i M. Struna, ten dokázal svými průpovídkami mezi výkladem oživit utuchající zájem študáků. Nezapomenu na citát z nevím kterého básníka : "...A polibky šťavnaté jako hrušky se opékaly na rožních rtů..." . Nebo "Život není jen samé náboženství, ale i sranda ! "Pak ihned nastalo oživení pozornosti a zase jsme pozorně poslouchali, co dle osnov přednášel. Moc dobře rozuměl tomu, co je blízké našim duším!

Češtinu někdy suploval i Zdeněk Říha, který ale také učil jako nepovinný jazyk angličtinu. Právě on mě dal dobré základy, pak jsem chodil sám do Jazykové školy a soukromě se učil i sám. Znalost jsem využíval při svém zaměstnání. Hodně technické dokumentace je v angličtině, také při cestování do zahraničí. A nejmíc se to vyplatilo, když jsem díky tomu mohl odletět projektovat do Indie a Bangladeshe. Na té služební cestě jsem česky hovořil naposledy na letišti v Praze, pak jsem si jednání, dopravu, ubytování atd. vyjednával sám. Začátky toho jsou zase v průmce-díky pane Zdeňku Řího !!!

V 1. ročníku jsme měli předmět Chemii. Na tu jsme docházeli do "Chemického pavilonu" v areálu školy. Tam tehdy končil poslední ročník chemiků maturitou, pak už byl tento obor v Lbc. zrušen. K těm jsme cítili úctu a obdiv- byli o 4 roky starší, nosili bílé pláště a měli privilegium, mohli kouřit na schodech před chemickým pavilonem...

Chemii přednášel námi oblíbený Ladislav Pavlovec. Štíhlý bělovlasý sportovec, cyklista! V té posluchárně, která jako jediná měla lavice od tabule a laboratorního stolu "do kopce", jak to bývá v universitách, jsme se cítili jako v jiném světě. Nezapomenutelným zážitkem byly praktické pokusy-při kterých se sice něco někdy nepovedlo, ale vždy to byl zážitek. Když dnes čtu o bezpečnostních omezeních, nebo přímo zákazech konání praktických pokusů, tak docela lituji současné studenty a žáky škol-nepoznají prakticky to, co my. (I s tím nebezpečím-kterému s pak můžou v praxi vyhnout...!).

Z učiva obvykle nejvíc zaujme studenty to, co je využitelné pro lumpárničky... Mimo školu jsme využívali znalosti z výuky jak namíchat NaClO₃ ve správném poměru s okysličovadlem. Oboje bylo levné a dostupné=herbicid Travex a cukr. Tenkrát se v obchodech pyrotechnika neprodávala, ale my jsme byli mistři ve výrobě létajících raket, dělbuchů, ládovaček a jiných blbinek, o kterých se ani nezmiňuji. Neštěstí se nám nestalo nikdy, když tak jen malá dobrodružství, kdy došlo k samovznícení rakety ve třídě, nebo v náprsní kapse saka... Tyto amatérské pokusy byly často "na hraně" bezpečnosti, ale lákalo to. A bylo to moc dobré k tomu, aby jsme v životě měli respekt před nebezpečím. "Kdo nehřeší-tak nežije!"

Kantoři technických předmětů-Bohumil Průšek-elektrotechnika, díky jeho názorným učebním metodám jsme získali nejen vědomosti, ale i respekt před oborem, tak blízce souvisejícím se strojařinou.

Technické kreslení nás krátce učil starší, klidný moudrý pan?....., kterému jsme podle autora učebnice Tech. kreslení přezdívali "Kochman". V těch dobách se kreslilo a rýsovalo výhradně tužkou, rýsovacími pery s tuší, na kladívkové papíry, nebo na pauzák. To je pro dnešní studenty už dávno neznámý pravěk. My všichni jsme nosili do školy pod paží prkna formátu A1 - dnes má snad každý študák Notebook, nebo klasický počítač a výkresy tvoří v programech. (Pro nás tehdy vrchol výpočetní techniky bylo "logáro", nebo logaritmické tabulky...).

To "ruční" kreslení mělo ale svůj půvab-výkres má být nejen technicky jasný, ale i esteticky krásný. To se o dokumentech tvořených na PC říci nedá-jsou chladné a neosobní... Ale zase výkres, se kterým se konstruktér babral dříve třeba den, zmákne dnes student za pár chvil. Čas jsou peníze a za vše se nakonec platí!

Později jsem byl téměř celý profesní život konstruktérem a projektantem-tak to technické kreslení mě i kromě jiného dobře a zábavně živilo... A když jsem navrhoval stroj, nebo projekt, tak jsem se snažil, aby to dílo bylo technicky jasné pro dělníky ve výrobě i montéry na stavbě. Také, aby konečný výrobek byl i esteticky hezký a hlavně ergonomicky vlivný a příjemný pro obsluhující pracovníky.(Nutné je, při navrhování se vžít se do jejich situace!)

Hydro-aero dynamiku a termomechaniku přednášeli Uhlířové (mladší+starší a p. Jaromír Heller- bývalý letec. Jeho výklady, okořeněné praktickými vzpomínkami nás fascinovaly-však možná i díky tomu poutavému vyprávění, několik spolužáků začalo pilotní výcvik v libereckém aeroklubu. Jeden z nich se pak létání věnoval profesionálně. Všichni tito kantoři byli perfektně připravení, jasně poutavě a srozumitelně vysvětlovali taje přednášené látky.

V posledním, čtvrtém ročníku byl nový předmět-myslím, že se jmenoval ekonomika a organizace. Tu nás učil pan Pinos, náš třídní ve S4a. Potrpěl si na téměř vojenský dril a pořádek-sešity a knihy musely být na stolcích jednotně zabalené a přesně na rohu. To mě ten předmět moc neoslovil, i když byl také důležitý. Zajímavé bylo, že Pinos byl ve škole přísným pánem, mimo školu zase jiný, přátelský a otevřený. Dokonce na některé výlety bral s sebou i dceru Kamilu...

Nesmím zapomenout ani na kantory, přednášející brannou a tělesnou výchovu - Tichánek a Jiří Mlejnek. S Jirkou Mlejnkem se občas potkávám v Liberci. Je stále štíhlý, má smysl pro humor a spoustu zájmů-málokdo z nás tehdy ve škole věděl, že je nejen sportsman, který dokázal osobně předvést i náročné cviky na náradí, ale že je i dobrý hudebník. I dnes hraje v amatérském orchestru hudbu klasickou i country.

A zvláštní kapitola byla dílenská praxe ve školních dílnách. Prošli jsme zámečnickou dílnou, obrobnou truhlárnou, kovárnou a také tak zvanou přípravou výroby-což byla spíš teorie, než praktické zacházení s materiálem. Každá ta dílna měla svoji vůni-pro nás exotickou a tajemnou, prožívali jsme radostný požitok z ručního obrábění, obrobna voněla chladicí emulzí a olejem, truhlárna zase dřevem a pryskyřicí, i ta kovárna měla příjemný odor z kalících lázní a pekelné tajemno z ohně výhni a z hluku bucharu Ajax nebo našeho kování. Příhod a zážitků tam bylo moc-dokonce i nebezpečných, třeba když někdo zapomněl v univerzále soustruhu klíč a spustil chod... Naštěstí nikdy malér nebyl!

Dílny s odstupem času pokládám za velice důležitou část studia. Teorie je jedna věc, ale když si kdokoliv zkusí něco sám, jak se říká "omakat", tak často pár chvil praxe dá víc, než teoretické učení atd. Proto jsem i rád a s chutí vždy na jeden měsíc o prázdninách chodil do továren "na praxi" - tam jsem měl možnost nejen pracovat na strojích, ale i poznat běžný život a co bylo neméně důležité-vydělal jsem peníze, které doma přispěly k rozpočtu.

Když si zpětně vzpomenu na všechny školy, které jsem i po průmce absolvoval, tak nejvíc asi vzpomínek a zážitků je z Průmký-asi proto, že tam už studenti zažívají přerod mezi pozdním dětstvím a téměř dospělostí... A poznávají život, první opravdová kamarádství, lásky, obavy ze zkoušek i radosti z úspěchů když se cokoliv podaří. Ty první lásky většinou po nástupu na vojnu šly do ztracena. Klukovská přátelství bývají trvalejší. V té souvislosti musím opět vzpomenout na Petra Koška-spolu jsme seděli v jedné lavici celé čtyři roky, společně jsme se připravovali i na maturitu, a i potom, když jsme oba měli své rodiny a každý měl svůj svět jsme se vídávali a vždy měli hodně společného. Bohužel, Petr již odešel do "Věčných Lovišť" -tak blízkého přítele a kamaráda už nemám.

Jako dnes by to bylo, si pamatuji na den, kdy jsme naposledy jako třída S4a dostali maturitní vysvědčení, pak sešli naposledy po schodech před krásné vstupní dveře, někdo postál, někdo pospíchal, a ten okamžik byl jedinečný v životě: Začíná pracovní aktivní život! Moc jsme si to ani neuvědomovali, co to znamená. Když většina spolužáků odešla, zůstali jsme tam s Petrem sami, a aby jsme té slavnostní chvílce dali korunu, tak jsme pomalu šli na "jedno"...

Tenkrát každý absolvent měl již zajištěné pracovní místo "na umístěnku". Petr v LIAZu Hanychov, já v ZVVZ Liberec-Vesec. Ale to už je jiná kapitola. Profesní život se studii neoddělitelně souvisí!

Po maturitě jsem asi necelý měsíc měl poslední "prázdniny", pak hned nastoupil do zaměstnání. ZVVZ byla báječná fabrika, se skvělou organizací práce a klapalo to tam jako švýcarské hodinky. Zásady normy "ISO 9001", která byla po mnoha letech zaváděna jako zázrak a novinka, tam bez tohoto názvu v zásadě fungovala již tehdy, v roce 1959! To možná i proto, že tam byla i vojenská výroba, proto ten "ordnung".

Personální odd. pracovalo cílevědomě a dobře-každý nový technický zaměstnanec musel po nástupu projít mnoha odděleními a profesemi, aby poznal chod fabriky.

Vozil jsem špony, pracoval na obráběcích strojích, byl expedientem, kontrolorem, technologem, konstruktérem, odbytářem, rozpočtářem-ke každé profesi "čuchnul" a to bylo moc dobré a přínosné pro život. "Čerstvě vylíhlé kuře = kluk ze školy" trochu poznal, jak které práce na sebe navazují, že každá je důležitá a také si mohl ujasnit, co by mu v budoucnu nejlépe sedělo!

Za dva měsíce rozkoukávání jsem musel nastoupit na základní vojenskou službu. V letech 1959-1961 jsem měl vojnu delší než obvyklé dva roky-důvod byla Karibská/Kubánská a Berlínská krize. Byl jsem počtářem a průzkumníkem u raketometů, což byla práce, při které jsem využil technické znalosti z průmků. Také za to děkuji škole, protože jsem měl vojnu zajímavou a také s volnějším režimem. Dril byl minimální, za to volnost při pohybu a výcviku v terénu byla báječná a příjemná! I když v závěru vojny jsem měl ne svojí vinou vážný úraz při havarii auta, tak těch roků nelituji-hodně jsem se naučil prospěšného pro život!

Po vojně začal opravdový život: Opět jsem nastoupil do ZVVZ oddělení konstrukce, když jsem se po delším čase rozkoukal tak dostal referát vysavače-odsavače, velice zajímavý obor, díky jemu jsem poznal hodně továren v celé republice.

Pak jsem po roce 1968 změnil několik krátkých zaměstnání a nakonec zakotvil ve firmě MZL Ten podnik měl spoustu provozoven s různým zaměřením, poznal jsem jich hodně. Tam jsem pracoval v několika profesích: Konstruktor-projektant-technolog-vrchní mistr dílen a montáží i dopravy-a opět projektant/konstruktor. To mě uspokojovalo nejvíc!

Cílevědomě jsem se snažil mít profesi, při které se neseď celý život jen na jednom místě, ale tak půl na půl, aby u toho bylo i cestování po světě! Pro mne zajímavým oborem byly rozvody technických a medicínálních plynů, ty technické jsem měl raději-u medic. bylo nutno zaměřovat projekty v nemocnicích, což není nic veselého.

Rád jsem bral zakázky technicky složité, třeba tam, kde se jednalo o velmi vysoké tlaky, nebo kde byly tak zvané "technické špeky" těch se dost kolegů obávalo!

Díky tomu jsem se dostal i do míst, kde to bylo exotické-třeba dílny letiště ČSA v Ruzyni, obří elektrárny, hutě, atp. Měl jsem výhodu, že různé stroje do projektů, jsem si navrhoval sám=krásná tvůrčí činnost. A dalším kladem byla možnost svobodného cestování nejen po Československu, ale i v zahraničí, i do pro mne jinak nedostupných a exotických zemí. Nebýt průmků a profese projektanta, tak bych o tom asi mohl jen snít!!!

A tak na závěr mohu konstatovat, že strojařina je krásný obor, a pokud bych se příště znovu narodil, chtěl bych být zase tím, čím jsem byl já, nebo můj dědeček, který měl na své vizitce uvedeno "Václav Novák strojník"... A pak že geny a vlohy nejsou dědičné...!

Omlouvám se za dlouhé, pro čtenáře asi nezajímavé vyčerpávající psaní. Howgh - domluvil jsem!

Hodně zdraví, pohody a elánu Vám pane řediteli Josefe Šorme přeje Václav Novák, maturant S4a v roce 1959.

(P:S: všimnul jsem si, že naše třída nemá ve Vašem archivu tablo-proto ho v příloze posílám, amatérsky ofocené z malé fotky.)